

UNIVERSUL LITERAR

ABONAMENTUL
LEI 2,60 ANUAL
Abonamentele se ac
numa pe un an.

COLABORATORII ACESTUI NUMAR
V. Mestugean, L. Rebreanu, Emil Maur, Victor Anestin, N. Pora,
I. Foti, I. Dragoslav, C. Niculescu-Novaci, etc.

ANUNCIURI
Linia pe pagina 7 și 8
- BANI 20 -

Războiul în Belgia

lui, pământurile lor ca pământuri ale statului... Dar atât că li se încuvințase să-și răscumpere prin bani robia, printr-o taxă anuală. Până la 1875 taxa nu era mai mare de 5850 florini. În anul acesta însă se urcă deodată la 14.769, iar în 1783 ajunge la 21.555 florini. Și în afară de aceasta li se impun și zile de lucru, și dijme, și toate... Mai rău chiar ca ceilalți iobagi. Căciace li doare însă și mai mult este luarea dreptului de cărciumărit la 1778.

Românii, îngrijorați, se sfătuesc, se plâng. Zadarnic. Se nasc conflicte între dânsii și funcționarii de pe domeniul Zlatna. O deputație de vreo 15 țărani din comunele Răul-Marș, Vidra, Cămpeni și Bistra se prezintă guvernului la Sibiu. În loc de dreptate însă deputații primesc câte 12—25 bețe.

Atunci apare Horia...

Era un bărbat de statură mijlocie, mai mult subțire decât gros, cu părul scurt, castaniu deschis, cu mustați aproape roșiatice. Avea fața ovală și nasul ascuțit și umbla în totdeauna drept ca un stejar. Purta un surman negru, pe margini cu cusături vișetice, cizme încheiate pe jumătate, o căciulă neagră. Era din Alba, dar fusese multă vreme la o rudă a sa în Crucea lângă Cluj. El chema Vasile Nicolae din botez, dar i s'a zis în casă Ursu. Lumea l-a poreclit Horia, fiindcă „horea” foarte frumos.

A venit Horia. Era un bărbat foarte deștept, foarte desghetat. Vorbele lui le ascultați toți ca evanghelia. A venit Horia și a sfătuit pe tovarășii lui de iobăgie să facă jalbă tocmal la împăratul. Și iobăgiile au înțeles că singura nădejde acolo mai este. Și au trimis la împăratul pe Horia, pe Cloșca, pe Dumitru Toader Bută și pe Gavrilă Onu. În anul 1779. Fiecărui i s'a dat câte 20 florini de cheltuielă. Și au plecat. Patru săptămâni au mers pe jos până la Viena, au zăbovit și la Viena vre-o patru, până ce au putut duce plângerea la împărat, iar alta patru săptămâni au venit înapoi până la Zlatna. Dar cel puțin n'au umblat degeaba. Li s'a făgăduit că se va cerceta starea lucrurilor și li se va face dreptate.

Dreptate însă nu li s'a făcut. Și au plecat însă a doua oară, în anul următor, la Viena. Rezultatul iar același.

Împărat era Iosif al II-lea. Un om bun și drept și dornic de-a stărpi relele care bântuiau pe bietii țărani români. Împăratul a primit cu blândețe deputațiile, a ascultat plângerile lor și a poruncit să se facă dreptate. Atât de cur că de la Viena până în Ardeal drumul e lung și porunciile se prăpădeau pe drum, iar asuprirea românilor continua și mai năpraznic.

Totuș bunățatea împăratului a mai ușurat inimile oamenilor. Sînfînd că au un ocrotitor drept, nădăjdi de mai bine izvoră în sufletul românilor. Cu cât oprimarea se făcea, cu atât și dânsii se îndărjeau. O presimțire vagă le dădea curaj. În aer plutea ceva. Ciocănițele erau gata să izbucnească...

Un conflict se ivește în curând. E provocat de neomenia argaților horeștii la un băleiu în Cămpeni. Românii, întărâtați și exasperați, se năpustesc asupra arendașului cărciumăritului și-și varsă câte-va butoaie cu vin... Aceasta este la 24 Mai 1782.

Urmarea acestui conflict: 24 primari și jurați români sunt osândiți la 25—100 bețe și de la 3 luni la 2 ani închisoare, iar cinci districșii la moarte.

Desperați, românii trimit o nouă deputație la împăratul, care ordonă o anchetă și suspendă execuția pedepselor.

Horia, care făcuse parte din toate deputațiile, e urmărit ca agitator. Și ca toate porunciile împărătești urmărilor continuă, maltratarea de asemenea. Desnădejdea celor împilati își atinge culmea.

Atunci Horia își ia din nou traista în spălare și pleacă singur, a patra oară, la Viena, în Noiembrie 1783. E hotărât să aducă toate la cunoștința

CÂNTEC DE RAZBOI

Poporului român

*In noi trăese războinicii din vremuri
In care palosul, era curantul;
Trăese arcașii oțeliți în lupte,
Lăncierii, ce din fier, purtau vestmântul.*

*In lupte suntem stol de goșini și vulturii
C'nfrentă, sfărâmand, țăr'a morții.
Din noaptea vrenii Sarmisegetuza
Înalță cap de lup de-asupra porții...*

*Din negurile vremilor trecute
Răsar pe rând, în zale de aramă,
Străbunii ce netați de noi victorii
La lupte mari și glorie ne chiamă!*

*Ei strigă'n cor: „Pătrundeți văterul,
Noi azi trăim în sufletele voastre;
Hotarele străvechi de nu le-am lăsat,
In cer ne sânt închise porți albastre...”*

*Noi nu dormim în vechile morminte!
Noi așteptăm izbânda viitoare!
Fiți gata, e'o porum cu voi alături
E ceasul sfânt! — Ce stați în așteptare?*

*Români! Vă ridicăți cu bărbăție
Și dacă rifor și nevoi ne așteaptă,
Am mai trecut prin rifor și prin sânge
Sfinșind cu moarte cauza noastră dreaptă.*

*La arme dar viteji Carpații noștri
Se vor pleca când voi veni cu răul.
Căci sângerule greu, gemând ne așteaptă
Și „dulcea Bucovina” și Ardealul.*

*La arme toți! — Să ridicăm blestemul
Turerei, ce de veacuri doina plînge!
La arme! Plămâdii o altă doina
Pe câmpuri de victorii și de sânge!*

*La arme! Si în luptă: înainte!
Căci drumul biruinței e deschis.
Zăbrobiți în cale tot ce vă oprește
Să'nfaptușiți al Româniimei Vis!*

*La arme! — Mii de glasuri la hotare
Să'nălță înfrățite răserăturii;
Vă chiamă frații voștri care sufăr
Și vor să cante doina dezrobirii!*

*La arme! Tara-i la răsernei. — Turmanii
Vor vechile nădejdi să ni le dărme!
De vreți să nu vă blesteme copiii,
La arme! Fii de'vingători! — La arme!*

*La arme! de purtați în inimi focul
Străbunelor iubiri de neam și gloriu!
Viteji ce-l au pe-nu Carol-Vodă'n frunte
Nu pot avea, luptând, decât victorii.*

*La arme dar! La arme toți! La arme!
Zăbrobiți în cale dușmanii merex!
Să desrobim pe-ai noștri frați n'ndeamnă
Și-al ȚĂREI viitor și Dumnezeu.*

La arme!

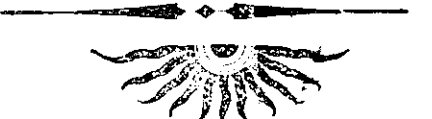
Emil Maur

impăratului și să nu se întoarcă fără rezultat.

Ajunge la Viena în Decembrie. Dar împăratul era la Roma, de unde nu vine decât pe la sfârșitul lui Martie. La 1 Aprilie Horia e primit în audiență de Iosif II. Ce-a vorbit Horia? Ce i-a spus împăratul? Nu se știe.

Când însă Horia ajunge la Alba, pare că e altul. Începe o agitație întâi ascunsă, apoi fățișă împotriva ungușurilor. Și o face aceasta, cu voia și porunca împăratului...

Paharul s'a umplut... Vise răfuală...

Un glas de departe

Dragă frate,

Îți scriu din lagăr — sub cort și sub cerneala mărunțată a unei ploii ce nu mai stă, de câteva zile, de când ne-am apropiat de cetatea pe care-o împresurăm.

De vrăjmas nu-l mai vedem că s'a ascuns în vizușile cefățurilor, iar noi mergem ca șobolani, prin săuturi, săpând zi și noapte tranșeele.

Nu mai când și când ne oprim când se ivește pe creasta zidurilor vreo căpătâie hârbeasă și cu gura rănjită. Atunci e o adevărată întrecere, care să prindăcască mai iute să-ți ni-mereșă în cap.

Așa mai eți ilie al Comsoarei a

avut noroc să tragă de trei ori pe rând, în plin, închizând gura de veci la trei cazaci cărmăzii.

Da's mulți și afurisiți cataniș ăștia, frate! Ies ca din pământ, gonind ca niște căpșuni, uneori aplecați pe oblâncul șelii, de nici nu-l vezi, și-ți par ca niște sălbatoci cu coamele în vânt și necesezând atât de fioros cum numai glasurile călăreților lor se aud.

Năvălesc buluc, potopind tot în mulțimea și urletul lor. Că urlă ca lupii și ca urșii flămânzi, când le miroase a hoit p'aproape.

Dar ce să-ți spun multe...

Destul că dintr'un regiment de harsari de-ai noștri, praful s'a ales, când s'a năpustit în el căzăcimea.

Parcă nu-s oameni, ci draei cazacii ăștia! Și fioroși la vedere și cumpliti la năvăli. Drept e că nu prea știu ei ce-i regula bătaiei, năvălind ca fiarele, călcând totul în piciorare și neiertând nici pe răniți, nici pe cei ce le cad în ghiare.

Pe toți d'opotrivă îi împung cu sulitele ș'opci, mare Doamne!, unii nu se satură de sânge până nu-si moaie hangerule în sângele celor uciși, retezându-le capetele și atârându-le de sea.

Și se întorc în lagărul lor cu asemenea pradă, cum povestesc strămoșii din strămoși că umblau pustind Hunii, acum zece veacuri, când au năvălit pe pământul nostru...

Dar, să nu-mi uit vorba cu cazacii ăștia și să-ți povestesc cum ne pearsă ai noștri, în luptă cu ei.

Tot aici la Liov, înainte d'a pune muscalii slăpănire pe cetate, s'a dat o bătaie mare și cel dintâi intrat în foc a fost regimentul nostru.

Lupta s'a încins aproape în sânsatul zorilor, când au început întâi să bâbuie tunurile, rar, apoi tot mai des, până în cele din urmă ajunseră să ne asurzescă aproape, în vreme ce obuzele și srăpnețele p'cau, trăzbind și atrozind răni și câțiva pași de noi.

Atunci au pornit hoșarii noștri isbindu-se cu cazacii și luată de vârtej, s'au sfărâmat escadroane întregi, până la unul, dar nici cazacii n'au scăpat mai ieftin.

Când au pornit să secere miralierele, care cred că știți sunt un fel de mașini care învârtindu-se împreună cu o iuteală spăimântătoare gloanțele ce ciuruesc toată linia vrăjmasului.

Așa am prins a-i dovedi, pornind apoi cu tricolorul nostru în frunte, purtat de Florea Șondrea, în vreme ce subofițerul Medrea ne răcnea „Dați de tot!”

Și-am dat măi frate și ne-am purtat frumos cu toții, că pe la prânzul cel mic ne întorceam în lagăr, cu pradă îmbelșugată și pe d'asupra și cu un drapel muscălesc.

Dar de ofițerul nostru Medrea nu mai știu nimic. Poate o fi rănit, și n'am prins de veste când l'a ridicat ambulanta... Poate să fi fost ucis, Dumnezeu l'abia în grije.

Nu l'am mai văzut de când am simțit că trebuie să dobor pe cât mai mulți înși eșeau în cale, fără să pierd din ochi pe vărul Șondrea cu tricolorul.

Tricolorul nostru sfânt ne-a dus la victorie.

L'am sărutat când am pornit și închinându-ne ne-am lipit iar buzele de el când ne-am văzut la odihnă.

Da că odihnă, frate dragă! Că abia pridiidim să-i caprindem pe dușmanii, de toate părțile cu tranșeele noastre.

Și ploaie într'una de ne-am mișcat ca șaric și tot ca ei umblăm pe sub pământ, tot așteptând câte-o foaie, să mai aflăm ce se petrece p'acasă...

Serie-mă câteva șiruri și spune-mă ce face maica și mamii lui Medrea spune-ți vorbe bune, să nu-ți tai inima sârca!

Și mai spune o vorbă, nu mai da sați nu și că oți gli că ce se petrece dacă ai noștri se mișcă sau stau pe loc...

Că noi stăm ca pe ghimpți s'auzim vestea cea mare pe care ne-o fi sortit-o Dumnezeu, s'o auzim cât mai curând.

Te sărut frate și-ți doresc multă sănătate fie și la toți d'acasă, rămânând al tău frate.

Cornel.
p. conf. N. Pora.

IDEIA DE PATRIE

EMILE FAGUET

Acest popor, de pe timpul Ioanei d'Arc și înainte de Ioana d'Arc, are instinctul patriei, așa cum își are instinctul vieții și cum posedă instinctul conservării. Uneori și-a personificat patria, în regele său. Și-ar fi straniu să se creadă că poporul și-a pierdut ideea de patrie, îndată ce nu-și mai are un rege.

Ar fi să se tăgăduiască unui om ideea de familie și dragostea de familie, concretizate în ființa tatălui său.

Iar altele? Poporul acesta a simțit instinctul patriei, fără să aibă nevoie, ori fără să aibă posibilitatea de a și-l materializa într-o persoană.

Totdeauna însă, sentimentul pământului, dragostea de pământ și figura mistică dar profund reală a patriei comune, a umplut sufletul acestui popor însufletit și generos.

El totdeauna a repetat cuvântul țărânului loren de pe timpul Ioanei d'Arc.

— Ne vom face oare englezi?

— E cu puțință să ne facem alt popor?

Tot sensul patriei e în acest cuvânt.

În timpul din urmă se citea „un subiect de temă” dat acum câțiva ani de un profesor universitar:

„Ideea de patrie, adânc examinată, poate să reziste unei analize?”

Nu știu, dacă rezistă, ori nu. Știu sigur însă, că în țara aceasta ideea de patrie nu se analizează.

Ideea de patrie pentru acest popor e o pasiune, care nu simte nevoia să fie analizată și să-și dea seama de sine.

Ea zice: „Sun!” și aceasta e destul pentru tot poporul. Ideea aceasta s'a născut odată cu neamul acesta — oricât ar fi de amestecat — și și-a înfiripat constituția de sine prin ceea ce trebuie să facă pentru a se opune celor ce voiau s'o tăgăduiască și s'o distrugă.

Și atunci fiecare francez a spus: — Noi nu suntem alți oameni, nu vom să fim alții și nu putem deveni alții.

Odată născută această idee, — oh, de mult — de mult — s'a dezvoltat prin istorie, prin amintirea celor ce au făcut moșii și strămoșii și apoi a devenit de-o tărie și de-o intensitate incomparabilă. Căci un popor nu e popor, decât într'un șir continuu de timp și atât cât își amintește de strămoșii săi, de cari se simte mândru că le este urmaș.

O, numai atunci patria se prezintă sub înfățișarea eternității și cu însușiri de eternitate.

Un vers, — o frază a lui Lamartine, spune:

„Cenușa morților a creat patria”...

Iar Jaurès a zis: „Sunteți legat de acest pământ prin trecutul și prin viitorul vostru, prin amintirile și nădejile voastre; prin mormintele, care nu se pot muta și prin mângâierile leagănelui.”

Accasta-l analiza; nu analiza propriu zis, ci constatarea vădită a faptului, care nu se poate desfădăcina, nu se poate distruge.

Iar poporul acum simte aceasta, fiindcă veacuri întregi n'a simțit altfel și desigur totdeauna a simțit numai așa.

Avarul și porcul sunt folositori numai după moarte.

Cometa Delavan

În seara de 27 Septembrie stil nou, după mai multe zile ploicase, cerul s'a înseninat și cometa Delavan a putut fi văzută.

Luna din nefericire îi lua mult din strălucire. Se vedea însă bine cu ochii liberi și chiar și coada, aceasta pe o întințere de 3-4. Cu binoculul, coada se vedea pe vreo 7 gr. și de sigur că era mult mai lungă în realitate, dar crepusculul sere și lumina primului pătrar de lună ștergeau fina continuare a cozii.

Cometa se afla la aproape un grad depărtare de steaua 60 Flamsteed din Ursa mare, iar coada îi era îndreptată spre stelele din urmă ale Ursei mari.

Sâmburele și coama văzută cu ochii liberi se observau ca un nor luminos. Binoculul Zeiss îmi deosebea bine sâmburele cu înfățișarea stelară de coama cea bogată. Întru câtva cometa părea cu ochii liberi la fel cu cometa Brooks din 1911. Observată cu luneta însă se deosebea mult prin coama cea bogată. Sâmburele și coama se vedeau cu atât mai bine cu cât întrebuițam un ocular mai puternic. Cu ocularul ce mărea de 45 ori (luneta Merz cu obiectiv 5 mm), sâmburele nu mai era stelar ca în binoclu ci confundat în coamă și cu totul difuz.

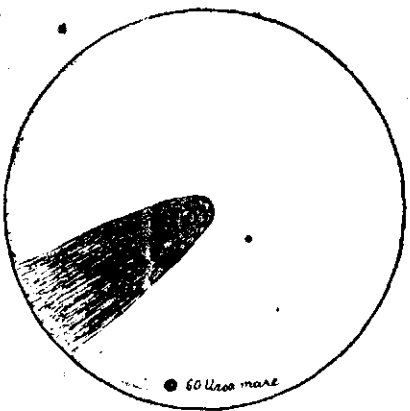

Cometa Delavan văzută cu ochii liberi

Reproduc două schițe făcute chiar în acea seară. Una reprezintă poziția cometei în Ursa mare, alta, capul cometei așa cum se vedea în câmpul ocularului ce mărea de 20 ori.

Ca strălucire stelară, cometa nu mi-a părut mai mare de mărimea 3.0, dar cum am spus, crepusculul și luna erau de sigur de vină; stelele cele scilpitoare se luptă mai bine cu crepusculul și lumina lunii decât capul nebuloz al unei comete.

Observațiile au fost făcute între 7h și 7h 30 m. seara.

Capul cometei văzut prin lunetă

Cum cometa Delavan, despre care am vorbit în această revistă, se va vedea încă mult timp și pe cerul sere și pe cerul dimineții, îndemn pe cititorii să o caute. Atât numai, că vreo câteva zile încă, Luna îi va lua din frumusețea ei. Strălucirea cometei crește însă așa că după trecerea Lunii pline, ve-ți putea să admirați mai bine cometa războiului european.

Victor Anestin

PORTRETE LITERARE

Mircea Demetriad

de I. FOTI

A fost mai mult un tip literar decât un artist, în adevăratul înțeles al cuvântului. A iubit o anumită viață, s'a complăcut în ea, s'a lăsat să trăiască astfel, fără a fi dominat de o idee mare, de o concepțiune personală profundă asupra lumii; n'a avut voința ca să realizeze în mod perfect, măcar cea ce a întrezărit în visurile sale de o clipă. A dorit prea puțin, nu s'a sinchisit să-și tulbure tabieturile — și arta e dorință profetică, o jertfă, și un apostolat. Mărgindu-se în cercul strămt al unei concepțiuni lenese și egoiste orizonturile se pierd, amănuntul interesant și caracteristic dispare, iar artistul dibuc, devine diletant sau confectionar.

... Transformase zilele în nopți și viceversa. În afară de un cerc de intimi, pe cari îi fermeca — prin scânteierile sale de spirit, prin farsile sale inepuizabile, în afară de cunoștii cafelelor, n'a încercat să cunoască pe nimeni. Viața lui a fost o hârjoană de glume, o goană după senzațional, după clevetiri inofensive, cari nu supărau pe nimeni.

Ar fi fost pentru el ceva supraomnesc schimbarea acestei vieți petrecute la cafenea — Fialowski, Kübler, Boulevard și la urmă Terasa. — Prin rotocoalele fumului, în atmosferă îmbăcsită și înăbușitoare a localurilor publice, își făcuse visuri și planuri, amestându-se cu propriile lui cuvinte, cu imensele planuri de reformă socială, pe cari le părăsea a doua zi, după ce nopți întregi s'a tot căsnit să le inspire. S'a ocupat prea mult de eul lui, de omul din el, ca să-și dea răgaz artistului să se desvolte și să se perfecționeze.

Concepea repede, scria repede, n'avea vreme de răzgândire — totul curgea la el, ideile ca și vorbele, cu aceeași volubilitate și cu aceeași lipsă de consistență.

Citise de toate, amestecat, fără alege și fără sistem. Aici îi dezvoltă o teorie mistică, în care credea, dincolo desfășura firul evoluției darwiniene, când convins, când entuziasmat, totdeauna apărând cu căldură religia ca și ateizmul, anarhia socială ca și conservatorismul, cu sinceritate. Se autosugestionase în așa fel, era cucerit de propriile expresii în așa chip, în cât ceea ce la alții ar fi fost un șarlatanism la el era simplă naivitate sau bonomie.

Se preocupa foarte mult de el, de succesul clipei, fără a se gândi însă departe. Era ca o femeie, gătită vagnic de paradă. Ce are a face un așa tip cu arta serioasă! Se vor fi aflând în opera lui și versuri frumoase, dar nicăeri nu găsim aceea grijă de efectul final, aceea gradată de sentimente cari se perindă ca să se concentreze în versul final — nimic din toate acestea. Nici bogăție de ritm și nici efecte de stil. De multe ori crezi că te găsești în plină proză. Dar de aci nu înseamnă că n'a avut versuri frumoase. Spre pildă:

O acvilă mărcată de rasă domni-

toare,
Pe creasta unui munte ședea nepă-

sătoare
Și s'oglindea în soare

Bătrână cât un secol era, Picioș și

ghiare
Erau înscrise lupte ce-a fost avut cu

fiare.

1) Opera completă: „Poezii”, 1883-1888. De remarcă în acest volum „Țiganca și Ghiocelii” și două pantume frumoase. Pe urmă ca teatru: „Dafin Făt-Frumos și Frumoasa Heana”, „Visul lui Ali” și „Renegații”. A mai publicat și alte lucrări, prin reviste și zăre, fără drept, să prezinte v'o valoare literară deose-

Pe care le 'nvinsesc din timp nenu-

ndrași.
Ea sta privind-și puil cu soarele

învățați.
D'acolo-și pleca ochii lucind de se-

mejie
Spre lumea 'ntunecată de oarbă fu-

dulie.

Dar în schimb ce bogăție sufletească nu ascundea puternica-i fire! Cu câtă ușurință deslușea cele mai mici nuanțe ale unui vers cu cât foc vorbește de plasticitatea formelor clasice, fie în sculptură fie în poezie — parcă un potop poetic se revarsă din gura lui! Avea rari momente de acestea, dar când le avea, era un vrăjitor al vorbeli! Ar fi trebuit să-l cunoști de mult, să-l prenumeri toate mișcărilor înalta de a schimba o vorbă cu el, să-l măsoară să-ți cumpănești bine partea actorului și partea cabotinului, pentru a-l studia și a-l analiza. Dar cu prietenii lui rar avea discuții serioase, ad. de-arândul, cât l-am cunoscut, de-abia de două sau trei ori dacă l'am surprins adevărata lui natură. Era vesnic amuțit de oboseală; se văeta de surmenaj, noi râdeam, eșci nu lucra nimic — boala teribilă îi rodea, îi muncea simțurile, îi scotocea creierii, îi doboră clipă cu clipă. Căderea i-a fost fulgerătoare. Trăznit odată, nu s'a mai ridicat. A suferit o agonie perpetuă, timp de un an. Moartea i-a fost salvatoare.

Prin educație, eșit dintr'o familie de artiști cu renume, era atras spre viața externă, spre gesturi și retorică, prin cultură — studiase pentru a deveni actor — tindea spre declamație; iar prin viața-i sufletească tulbure, influențată de mediul înăbușitor în care își petrecea în continuă veghe zilele sale, Demetriad nu putea să se reușească nici în poezia lirică, nici în dramă. Trebuie ca cineva să fi derit mult, să fi iubit mult, să se fi strădui mult, ca să conceapă și să scrie un rând liric frumos. Acel val intern de patimă ce se revărsa, acea sinceritate caldă ce decurge din fiecare vorbă, au de izvor suferința, nebuna durere, dorința nesățioasă de fericire... Demetriad nu trăise intens, prin firea lui, prin felul de viață care a dus-o, din obișnuință și din slăbiciune; de aceea și piesele lui de teatru n'au caracter: sunt umbre incoherente, cu pretinse formule de erudiție filologică, imagini incomplete, vagi, ca văzute prin cerculețele de fum ale cafelelor. Germinate într'un mediu vițios, când s'au înfiripat au rămas palide fantome ale unei realități depărtate. Numai contactul cu viața dă realizare visurilor noastre, ca și ideilor noastre; fără această experiență a realității, totul cade în lumea de iad al fantasmagoriilor.

Neavând o viziune clară a lucrurilor, stilul e diform, o haină potrivită unui om ghebos. Nici o scântee, nici un rând cugetat și trăit — peste tot ne apare cava silit și ceva care n'are a face cu arta...

Iată de ce opera lui nu rămâne. Dar tipul literar va trăi în memoria urmașilor. Omul care a jertfit unei idei literare, fie din lipsă de voință, fie din naivitate, cariere strălucite, gloriole, pentru a gusta din paharul inventat al unei vieți tumentate de cafeana, boemul, care transformase ziua în noapte și noaptea în zi, Demetriad sugubețul figură lui arămie cu răsul sonor, izbucnind în hohot de propriile lui glume, deschizându-se și întunecându-se în același timp, omul care a pus mâinile presus „betia unui vis” de cât „strălucirea celei mai frumoase realități”

nu va muri nicicând în inimile amicilor și va fi stea călăuzitoare pentru toți aceia cari, la noi, se vor mulțumi, sacrificându-se, de opiumul visului otrăvitor, primind desamăgările groaznice ale deșteptării numai de dragul de a visa și de a iubi, de a înfrăți pe oameni, de a-i înălța și de a diviniza prin vis.

IUBIRE

Băiatul popii de la noi,
S-a îndrăgostit lulea

și pace.

De fata lui Marin Priboi.
Și nu doar că ar vrea s'o ia,
Ci, uite-așa, așa...

că-i place!...

Și ce-ar fi chiar de-ar fi s'o ia?
Ii place lui! Că e

sdracă!

Or n'are taicd-său să-i dea.
Destul bănet, pământ ș'or ce?
Ii place lui, ș'așa

Se'mpacă!

Din două glume spuse 'n drum,
Născu iubirea lor

senind,

Și s'au iubit și iată-acum:
„El, pentru „Ea”, e un odor,
„Ea”, „lui”, ș-a ochilor

lumină!

La horă n'at s'o vezi jucând
Și nici eu alți flăcăi

vre-odată!

Ea doar privește surzând,
Și-i mândră ea de felul său,
Și vezi, nu-i șade rău

Ce fată!

Urâtă, săă frumoasă, nu-i!
Dar, are-un: vino 'ncoa!

Te fură

Cu o privire a ochiului,
Cu răsul ei cu: ha! ha! ha!,
Și cu întrecăa ș'a

Făptură!

Maî toate fețele-o urâsc.
Flăcăii s'au unit

o ceată!

Să-i facă rău și o părâsc,
S'atâtea vorbe i-au scōrnit!
Că-i-va, s'au sfătuit

s'o bată!...

Și oare ce-i de vind ea?
Săă chiar Lizandru, ce-i
de vind?

să-i înă?

Cu cât mai mult se vor trudi,
Să-i facă rău și să-i

despartă!

Cu-atât mai mult îl va iubi,
N'o va lua pe atte căi,
Și nici spre alți flăcăi,
nici moartă!...

Stelian.

CUGETĂRI

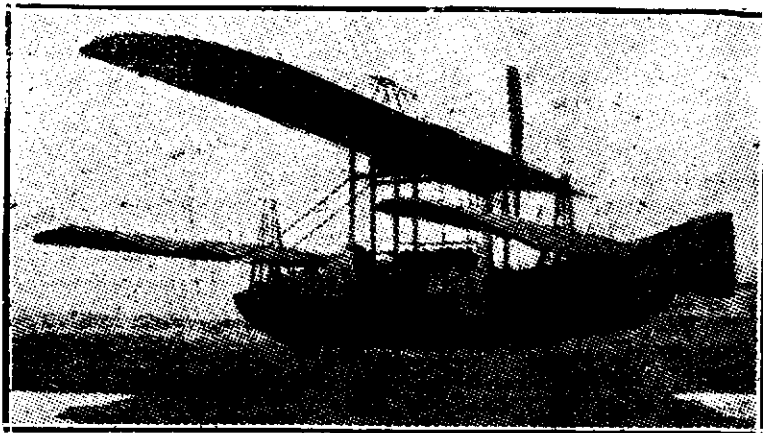
Nu se face buciom din ori-ce lemn.

Vulturul nu prinde muste.

Cuf i-a ieșit numele că se școală
de dimineață poate să doarmă până
seara.

Un hidrovolant nou

La Lognano (Verona, Italia) s'a încercat cu succes un nou tip de hidrovolant în formă de o luntre mare sburătoare, după planul întocmit de frații Ripci.

MOS ILIE

(Din viața Românilor Bucovineni)

de I. DRAGOSLAV

Maî înainte vreme, acum, vre-o cincizeci de ani nu se pomenea nici doftor pe la sate, nici moașe domnești ca astăzi, ci lumea se folosea de preoți, babe și de vrăjitori.

Preoții scoteau pe draci din cel ștropsiți, babele ori erau moașe, ori doftorese și vrăjitoarese, și de ele ținea adesea ori moartea ori sănătatea unui om. Vrăjitorii și vrăjitoarele își aduceau ibovnicul pe prăjină de peste nouă țări și mări și făceau așa de închegău și apele.

În ori-ce casă intrați nu auzeați decât: de vrăjitori și vrăjitoare. Nu era sat să nu aibă vrăjitorul și vrăjitoarea lui, și cum se aude astăzi de cutare doctor mare de la București, Viena ori de la Paris, așa se auzia și atunci, că în cutare și cutare sat îndepărtat, ori coadă de pădure, ori han părăsit, de câte un vrăjitor ori vrăjitoare vestită și de cutare sat, ori mânăstire ori schit, de câte un popă ori călugăr, care făcea minuni. Numai auzeați femeile strânse la furcă, ori bărbații când se duceau la lucru ori la crășmă:

— „Auzi, că a murit de ursită Mălina lui Tănase a Popei, ori cum îi zicea:

— Ira, și oare cine i-a făcut?

— Cine? dusmana ei, Irina lui Panthilie Rotaru, ori cine știe ce nume înșira femeia ori omul. Iar cel ce asculta de cunoștea pe rău-făcătorul rămânea cu gura căscată. Pe când cel ce spunea, urma: „Cică s'a dus la un vrăjitor la Rădăuți”, ori spunea, cine știe ce sat, „și i-a făcut, s'o ia pe dânsa de nevastă bărbatul femeii”, și înșira câte știa de vrăjitor și de femeia vrăjmașă.

Apoi, de la vorbele astea se pornea un vânt de povești, cu vrăjitori și vrăjitoare vestite, și ajungea, și la vorba despre comori, unul din cel ce asculta, sărea și el, și spunea, că, un român s'a dus la vrăjitorul cutare, din cutare loc și i-a spus că are comoară în grădină, și locul unde e îngropată și omul a pândit spre ziua de Sf. Andrei, ori Bobotează ori Paști și a văzut o pară galbenă și a săpat și a găsit baniți chiar acolo.

Apoi, de popa cutare, ori călugărul cutare, că a mântuit de ceas rău, ori de făcătura rea pe cutare și cutare om, și de atunci e sănătos. Și vorbele astea treceau din om în om, din sat în sat, până peste graniță. Și se făcea vorbă, și apoi, să te ții băete: toți nenorociții, toți obișduiții, toți păgubașii, toți ciungii și orbi, toți îndrăciții grăbeau în spre doctorii vestiți, și ograda lor se umplea de care, căruțe, și zi și noapte eșiau și intrau cu abanul la inimă, dar și punga lor se umplea de galbeni, lăzile de pânză și cotețele de găini.

Astăzi, rar și rar, auzi câte unul, dar de cei vechi, pace: dar unde și unde vezi niște zidării vechi, de care și azi se tem a se apropia oamenii zicându-i: „La han la Sultana”, „La podul vrăjitoare”, „La velnița lui Co-

nachi”, și dacă întrebă pe român de ce îi zice așa, îți spune că acolo a stat un vrăjitor vestit ori vrăjitoare care avea spiriduș și, că și azi, în fiecare noapte se arată câte o știrnă și ard bani, dar că nimeni nu se apropie de locul acela, de frica necuratului.

Ca preot cu dar de la D-zeu, prin părțile de sus ale Moldovei, din spre graniță, era vestit popa Nicolae din Horoncenii căți neputințioși chiar din naștere, căți îndrăciți, căți cu sburătorii n'a scăpat popa Nicolae cu moliftele lui Sf. Vasile, iar ca vrăjitoare și vrăjitor vestit, erau multe dar mai cu nume era baba Prăvăloaia din Bosnacii, în Bucovina, un sat care de la Horoncenii, se vede spre răsărit, pe un deal.

La asta, mai cu seamă, cum era și vrăjitoare, era târg. Ci-că chioara făcea de ursită, lega cununii, omora omul din picioare, chiar de era de zece poște departare, lua mana la vite; ba aducea și draguții pe prăjină, și câte comedii, de i se dusesse vestea că era spiriduș.

Și apoi vrăjitorul Ilie Toloneși de la Roșia, de la poalele Bosnacilor unde fusese un han odată pe vremea volintirilor și care îl ținea o femeie frumoasă, Roșia.

Hanul asta, ci-că, a fost sghiab de volintiri, dar că Turcii l-au înconjurat și i-au tăiat până la unul; iar hangioaica nu se știe ce s'a făcut și Turcii, au ars și hanul și l'au dărâmat, de n'au rămas de cât cărămizile. În care azi, de n'a lua plugarul seama, își rupe ascuțișul plugului. Aice mai în urmă s'a ridicat o casă, un fel de zidărie, în care ședea un moșneag, Ilie Toloneși al cărui nume sună, iar, peste o sută de sate: De aista se zicea că are pe ucigă-teaca.

Cu toate astea moșneagul nu făcea haz de toată lumea, că vezi d-ta, unii veneau cu gând rău la dânsul; bună oară avea ciudă pe altul, și îndrăzne să iasă ori cu cuțitul ori cu parul la el, și venea la moșneag, să-i facă așa. Să-i vadă pe acela chior, oleg, sărac, să-i moară nevasta, că chiar și moș Ilie când auzea de așa ceva, își făcea cruce, se burzuluia, se uita chiorăș în altă parte și zicea:

— Da, cum se poate una ca asta să fac eu! Mult te-ai gândit până mai găsit pe mine? Da, îți dau, zicea cela, cincii galbeni, zece — Da, da zicea moș Ilie, să-mi dai o mie de mi, da ce mă socoti pe mine...

Da nici să mai vorghesți!

Și omul zicea oftând. Apoi mă duc la Prăvăloaia.

„Du-te răspunde moșneagul, că aceea are draci. Am auzit eu de o vrăjitoare, care a fost mamă de draci și când a fost să moară plângea draci pe afară că mâtele, și popa n'a vrut s'o îngroape și a putrezit pe masă”.

Și omul rău se ducea oftând și

crășnind că n'a putut să-și sară inima.

Da, moș Ilie avea milă de creștini cu pagube, cu dureri, pentru cei tâmpiți și sghiuhți și ologiți de dracii Prăvăloaiei ori ai altora, și de cei cu cununia legată, și de cei îndrăgostiți, și nu se pot lua, și de cei ce nu știu ce drum să apuce în viață. Și moș Ilie le spunea, lucruri adânci și cu temel și pe față și apoi, nu se încurca cu un sfaț, doi: trebuia să-i mai duci și o cană cu rachiu, o cămașă albă și o găină, și nu pleca omul fără folos, că lucru ciudat, na, te ducea la el și ziceai:

„Moș Ilie, mi-a furat bofi. El repede de svârlea bobii pe masă, se uita la ei, pe urmă la stele, descânta nu știu ce, și repede îți spunea, nu numai numele hoțului cu mâna lungă, dar și unde s'bofi și cum îl cheamă și unde șede cela care-l are. Și nu se înșela Românul: se ducea și spre mai marea comedie găsea hoți, chiar acolo. Și apoi ce-ți mai trebuie, decât atâta ca cel folosit să măie și pe alții la dânsul.

Venea o mamă, ce voia să-și mărite fata și zicea încet: „Moș Ilie, uite așa și așa”.

El svârlea bobii și spunea ca de pe carte: „apoi, descânta fetei în o cană cu apă cu o secere, cu niște mătură părăsit, și când descânta căsca de i se rupea făcile, apoi băga niște potcoave și niște frigări în foc și le stângea descântând în apă; după asta stângea căți-va cărbuni și se uita și spunea ce dușman are creștina și căți, apoi îi cerea un semn, o bucată de brâu și spunea fetei să umble vesnic înclisă cu brăul cela și să ție capătul tăiat afară, că mirele în o săptămână, o lună, cel mult un an și vine. Și nu se înșela: numai se pomenea fata cu pețitori și cu unul care îi spunea că el e ursitul, că s'a pomenit într-o zi cu o bucată de brâu la icoane și a visat că a venit un moșneag și i-a spus, să se ducă în cutare loc, că acolo e aceea cu brăul și aceea e partea lui și părintii cum vedeau capătul de brâu și da fata după flăcău. Apoi de minunea asta, moș Ilie era pus și în pomelnicile bisericilor, de femei.

Era bătrân moșneagul, să fi avut șaptezeci de ani înalt, uscățiv, plețele lui odată galbene, acum erau lungi și albe ca niște caere de lână dată la fosalai; părea un pomic. Cum și ce fel a ajuns vrăjitor și cum s'a așezat nu știa nimeni, atâta se spunea că e din satul Literii, din Bucovina, și că a fost dat de mic la meșteșugul cococăriei, dar că, într-o zi, după o bătaie căpătată de la stăpân, fugi și după o trecere mai bine de jumătate de veac, e găsit de cei cu sufletul amărât de multe necazuri, la poarta țarinei, la Roșia.

Întâiu a avut un bordeiu, pe urmă o casă mare șindrilită, văruiată și împrejmuată cu gard mare de nuele; ograda plină de cobăi, cu vacă, dar singur, singur buc. Dacă s'a înșurat vre-odată sau bu, nimeni nu știa. Cel din urmă tovarăș și de înțelegeră era un dulău de stână, Precule, și el bătrân de se isbea cu capul de pereti.

Atâta că, zi și noapte ograda era plină de oameni, femei, fete. Măini streine îi mulgeau vaca, măini streine îi văruiau vatra; măini streine îi spălau rufele, și măini streine îi făceau pască și ouă roșii și cu asta se mai lua. Câte odată bea câte un pahar de rachiu și plângea cu lacrimi că copiii și nu spunea la nimeni ce are, ci numai ofta.

Și se ruga și bătea la mătâni, cu atâta credință, cu atâta dor de daturile celeilalte lumii, că să nu fi fost D-zeu și mănștea unui să-l asculte și să-l mângăie. Apoi, se ridica pe fruntea plină de lumină, cu ochii plini de izbândă și întărit într-atâta în cât când descânta par-că puterea se cobora în apă, și odată omul, de se spăla în ea par-că era și el mai luminat și de avea vre-un betesug să vindeca.

***

București - Ierusalim

NOTE DE CALATORIE

D-

- V. MESTUGEAN -

- URMARE -

XVIII

Biserica Sf. Ana. — Piscina Bethesda

În apropierea Porții Sf. Ștefan se află Biserica Sf. Ana a Dominicanilor albi. Sub Saadin, biserica aceasta fusese transformată în școală teologică musulmană, dar în 1856 a fost cedată de Sultan lui Napoleon III.

Se zice că pe locul acestei biserici se afla casa lui Ioachim și a Anei, părinții Sf. Fecioare.

Se mai zice că tot aci s'ar fi născut și Sf. Fecioară.

Intrând în curtea bisericii, unde se vede monumentul cardinalului Lavigerie, suntem întâmpinați de Părintele Florent, un preot tânăr și foarte amabil, fost ofițer în armata franceză, care se oferă să ne conducă.

Ne arată biserica de o rară frumusețe, apoi ne conduce într-o criptă în care descindem pe o scară de marmoră cu vreo 25 de trepte.

În cripta aceasta, care trece drept locul unde s'a născut Maica Domnului, se vede un altar, în mijlocul căruia zămbește o păpușă pierdută printre flori și candelă.

Păpușa aceasta reprezintă nașterea Fecioarei Maria, dar mărturisesc, că e departe de a avea un aspect impunător.

Apoi, vizităm muzeul care cuprinde multe lucruri vechi descoperite de dominicanii albi în urma săpăturilor făcute în jurul acestei biserici istorice și prin ruinele bisericii Sf. Ștefan din apropiere.

Dăm aci gravurile câtorva din obiectele antice din muzeul bisericii Sf. Ana.

Dar, ceace e mai interesant aci, e piscina Bethesda care se află în fundul vastului teren ce înconjoară biserica.

Iată ce spune Evanghelia (Ion, 5) despre această piscină.

„Și este în Ierusalim lângă poarta oilor o scaldătoare, ce se numește pe evreește Bethesda, având cinci portice. În acestea zăcea mulțime mare de bolnavi: orbi, șchiopi, uscați, așteptând mișcarea apei; căci un înger al Domnului se pogora la timp nimerit în scaldătoare și turbura apa; și cel dintâi care intra după turburarea apei se făcea sănătos de orice boală era ținut.

Și era acolo un om având trei zeci și opt de ani în boala

sa. Pe acesta văzându-l Isus zăcând, și cunoscând că de mult timp este acum, îi zice: Vocești să fii sănătos?

Doamne, îi răspunse bolnavul, nu am om ca să mă arunce în scaldătoare când apa a fost turburată, căci pe când vin eu, altul se pogoră înaintea mea.

Scoală-te îi zise Isus, ia patul tău și umblă. Și îndată se făcu omul sănătos, își luă patul său și umblă“.

Piscina este despărțită de restul curții printr-o porțiță deschisă în fundul unui gang boltit. Pe pereții acestui gang se vede expus în rame, în optzeci de limbi, capitolul de mai sus din evanghelistul Ion, referitor la piscina Bethesda.

Capitolul acesta era scris și în limba română și încă de două ori, odată cu caractere latine și odată cu caractere chirilice.

Intrând pe porțiță ne găsim înconjuțați de ruine din toate părțile. Ici colo se văd urmele unor scări de piatră destul de bine conservate.

Părintele Florent ne face să descindem pe o scară dărăpănată într-o subterană întunecoasă. Cu o lumânare de ceară pe care părintele Florent mi-o întinde, pot vedea galeriile ce se pierd în toate direcțiile în subterană. În fund se aude picnând din stânci un șivoi de apă, pe când lumina palidă a lumânării se reflectă în apele liniștite ale unui basin.

Fără discuție că ne aflăm în fața scaldătoarei despre care vorbește evanghelistul Ion.

De altfel, Dominicanii cari, cum am spus, se ocupă foarte de aproape cu cercetărilor istorice și biblice, au reconstruit aproape în întregime în miniatură piscina aceasta care e o rămășiță din timpurile cele mai vechi ale Ierusalimului.

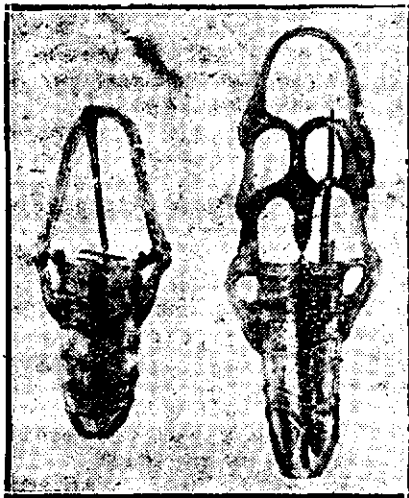
Trebuie să adaog că până mai acum câțiva ani ruinele acestea erau acoperite cu totul de pământul depus pe ele de veacurile scurse.

Pământul Ierusalimului, deși atât de frământat, conține încă multe rămășițe ale vremurilor trecute. Archeologii vor avea încă mult timp un vast câmp de activitate în orașul Sfânt.

(Va urma).

Bustul funerar al unei femei din Palmyre (Muzeul Sf. Ana)

Vase duble cu toartă (M. Sf. Ana)

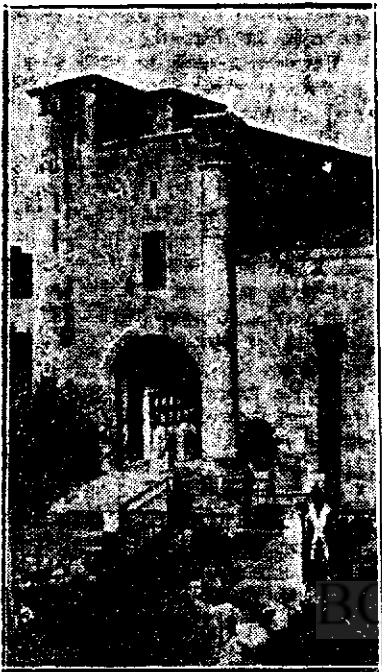
Măsură de greutate din timpul regelui David (Muzeul Sf. Ana)

Cântăreață (Muzeul Sf. Ana)

Biserica Sf. Ana

Intrarea în piscină

Piscina Bethesda, vederea generală

Interiorul piscinei Bethesda

Viața artistică și literară

Luni s'a dat la Teatrul Național din Capitală „Curcanii” frumoasa piesă patriotică a regretatului Gr. Ventura.

E inutil să spunem că spectacolul a făcut să vibreze toate inimile. Direcția Teatrului a avut o fericită idee reluând „Curcanii” în aceste timpuri, când inimile trebuie să se încălzească în simțimintele celui mai sublim patriotism.

Peste tot războiul se întinde ca o caracatiță învenimată, tunuri și puști, soldați și steaguri, eroi și învingși, entuziasm și deprimare.

Și dacă aceasta e atmosfera generală, puțin de enervarea victoriilor și carnagelor, era natural ca în răși rarele producții din domeniul artistic să apară imprăgnate de fluidul acestei atmosfere.

De sigur în atari împrejurări, s'a ivit corespunzător locului și timpului, „Napoleon” al d-lui Victor Eftimitz. Napoleon e o piesă în 4 acte, rezumând esențialul psihic al lui Napoleon și adoptat ca pentru scenă, când ori ce cuvânt și ori ce gest pulsează un succes și pentru autor și pentru actor.

Același atmosferă războinică are nevoie mai ales de două imagini, care să scapere în noianul acțiunii anonime: — sunt imaginile caracterului și vointei.

Poate sub această impresie, dar dintr'un punct de vedere mai mărginit, d-na Chefalady a scris într-o revistă „despre caractere”.

Autocrea articolului, pornind de la constatarea mărunte și vechi, — imbrăcămintele indecentă, „cache-u” feminin, pudra, creionul roșu, etc., ajunge la o concluzie de morală asetică. Căci zice d-na Chefalady: Imitațiunea înfățișă brațele vanității, făcându-și loc printre noroi”. Ei și? Care sensul vetei coasă în reducerea plăcerilor și simplificarea abturdă a gustului și rafinamentului? Caracterul intrucât cuprinde o doză mare de voință, se manifestă tocmai printr-o tensiune a ființei întregi către o completare care să satisfacă și elementul sentimental și intelectual al conștiinței.

Fiindcă veni vorba de voință, care rămâne să fie stăgura mijloc sufletec spre atingerea scopului: înclinația, — voința negrosită trebuie să aibă ca bază, încredințarea, cât mai multă și mare îndrăzneală ca și cea care eroul, de cât însul, care se a-tăntă cu frenezia îndrăzneței, în sluj fa unei cauze, pentru care conștiința tremură întregă?

Doctorul George Angelescu, fost medic al orașului Buzău, fost profesor de igienă și medicină populară la Seminarul de Buzău, ofițer al ord. Ștefan Românesc, meritul sanitar Cl. I — după acest lung titlu — a publicat tot la Buzău o broșură de „Idei și reflexiuni despre spațiu, timp, atracțiune și materie”.

Ideile d-rului Angelescu redată într-o geografie pasoptistă au meritul de a fi proprii lecturilor numeroase, pe care autorul le-a făcut.

Concluzia însăși a autorului e ca un om cunoscut prea cunoscut și simplu:

„Studiind Materia se capătă convingerea că există o Supramă Energie, și reflectând asupra Infinitului Spațiu se găsește sediul lui Dumnezeu”.

Un studiu de adâncă pricepere face d. Ch. Drouhet asupra lui V. Alexandri ca poet liric și influența romantismului francez.

Sunt în acest studiu lucruri absolute noi și interesante pentru cunoașterea inspirației „reginei poeziei” române, care n'a fost avangarda tânăr și

Ruinele Louvain-ului

Interiorul catedralei

IN NOAPTE...

*Blând, ca șoapta unui cântec, vine din albastrul zării
Și se cere milostiva, sfânta pace a nșarării!*

*Doarme luna după nouă, doarme înșamățul pe crângi
Și-a nștat pe vârf de vrute gbasul dulce de lălungi...*

*Codrul zace în întuneric și în liniște adâncă,
Vraja nopții se întinde în castelul de pe stâncă,*

*Stă să-și flacăra luminii în saloane-aurite,
Visul — lui — se împletește pe pleoape oboșite...*

*Nimăi-ura din ferestre mai înaltă în lumină,
Și-a nșvazul ei stă dusă o fecioară, ce suspină:*

*— „Vino, dar, din zări albastre, făt-frumos că te aștept,
„Să te nștâmpin fericită și să-ți caz cu drag la piept...”*

*„Să plutim spre altă lume și să fim doar amândoi,
„Legănăți de darul nostru: noi cu dorul, el cu noi!”*

*Glasul ei străbate în noapte și se pierde printre stânci;
Doar ecoul îi răspunde, repetând din vâz adânc!*

C. Nicolaeșcu-Nevaeș

ferice”, ci sub stăpânirea lui Lamar-tine a avut adesea accente de un lirism aicea autorului „Lacului”.

Bartek

Bine s'a făcut cu recitarea operelor lui Nicolae Bălcescu: „Cucerirea Ardăului”. Sub acest nume imprumutat pentru împrejurări, istoria glorioasă a voevodului Mihai se desfișoară limpede, într-o admirabilă cuvântare românească, de sub paba meșteșugită a regretatului cântăreț.

Cunoscutul publicist, d. N. Rădulescu-Niger a dat în lumină o nouă revistă: „Ștampa”. La ea colaborează maestrul Al. Macedonski și alți scriitorii.

II dorim viață lungă.

Ziarele ne aduc vestea că scriitorul Maxim Gorki se află înrolat în Crucea Roșie a Armatei rusești în romanțierul Henric Sienki-vici. — Că lui „Bartek învingătorul” se află la Viena ca prizonier rus.

Și câți scriitori de valoare ai țării beligerante nu vor fi împărțasi și o soartă și mai amară, unii fiind chiar uciși pe câmpul de război.

O veste bună, în legătură cu aceasta, este aceea că fratele poetului Octavian Goga nu este mort, ci numai rănit și gata de vindecare într'un spital din Rusia, unde a fost luat ca prizonier.

L. I.

Sacul cu glume

Pentru viitoarea expozițiune din San Francisco, o comisiune de d-ne americane, înamorate de artă, și de Italia, propune să se facă o reproducțiune a Venetiei. Ca să dea mai multă culoare locală lucrării, o d-ră cere să se împartă o duzină de gondole autentice.

O doamnă care știe multe, dar pe seamă, nu știe exact ce sunt băzdă-găniile acelea, răspunde repede:

— Bună e propunerea d-soarel, dar de ce să facem cheltuești zadarnico aducând 12 gondole? Să importăm numai două: un gondol și o gondolă și apoi să lăsăm restul pe seama naturii.

În tramvai, un controlor găsește pe unul care nu-și plătiese biletul. Se-mat să-l plătească, arătând declara umilită că nu are banii.

— Ia uități-vă ce tip! exclamă controlorul scandalizat. Cine ar fi putut să creadă că mai există astfel de oameni?...

— Dămnule, îi răspunde chilipir-giul ridicând fruntea cu mândrie. D-ta trebuie să mă respecti pe mine, căci dacă n'ar mai fi oameni de felul meu n'ar mai avea nici d-ta de ce să fii controlor.

Un original, ca să ușureze Lugetul ministerului de război, propune un mijloc simplu care, după socotcala lui, ar produce o mare economie. Acest mijloc este: să se desființeze găloanele și toate canele distinctive ale gradelor trupelor. În locul lor să

se statornicească următoarele indicațiuni necostisitoare: Soldații să fie rași de tot, caporalii să poarte mustăți, sergenții favorite, iar sergenții majori bărbi.

Și mai propune încă un lucru care va aduce iarăși nu puțin economie: soldaților să li se lase părul mare, pe care să-l tundă numai odată pe an. Apoi, părul adunat să se depue în magazinele regimentelor, ca să servească de material de umplură pentru șela cavaleriei. Materialul acesta gratis ar înlocui câlții și lăna întrebuințate azi și care costă mult.

Un vizitru amărat pe automobilist își spune astfel necazul lui:

„Își laudă nevoe mare automobilele lor. După ideea mașiniștilor ăstora, cașii nu mai sunt buni de nimic. Dar aș vrea să mai asedieze încă odată nemții Parisul, și să vedem atunci cum și-or umple burțile cu sutele lor de cal-vapor!”

Judecătorul, plictisit de trâncănea, la unu martor, îl ține de rău zicându-i:

— Te rog, mărginește-te să răspunzi la întrebări: da sau nu. Lasă pe parte preocupările. Și eu mi-am presupus că mă-am pue cașornicul în buzunar azi dimineață și, când erol, l-am uitat acasă pe mesacioara de noapte. Curtea are trebuință de fapte, nu de presupuneri și de închipuit.

Martorul se conformă ordinului judecătorului și procesul se termină în liniște.

Intoreându-se magistratul acasă, nevastă-se îi zice:

— Înțeleg că erol plictisit că li-ai nitat cașornicul. Dar ce zor aveai să trimești patru înș să-l cașă?

— Cum? strigă omul de legi, căruia îi trecu prin cap fărădelegea comisă în paguba lui.

— Da, continuă nevasta, și l-am dat acelu care a știut să-mi spue exact și locul unde îl înșesese.

Judecătorul a făcut jurământ că, d'aci înainte, nu-și va mai împodobi înterogatoriile cu comparațiuni periculoase.

Un american se oprește la un hotel de la poalele unui munte înalt, din Elveția.

— Frumos munte! zice otelierului. Te rog să mă spui vreo legendă frumoasă asupra acestui munte, căci trebuie să aibă.

— Da, are mai multe, îi răspunse otelierul, dar cea mai interesantă e următoarea, întâmplată acum câteva zile. Doi tineri soți, veniți în călătorie de muntă, au pornit să se urce în vârful muntelui, dar de a-tunci nu l-am mai văzut.

— Ah, sărșoi! exclamă americanul și n'atî află ce s'a făcut?

— Ba da. După ce s'au urcat pe munte pe partea asta, s'au scoborit pe cealaltă și m'au lăsat cu contul neplătit.

Paradoxe linguistice.

Unul întrebă pe altul:

— Cunoști pe d. ăsta? Ce fel de om e?

— E buc de nimica, îi răspunde cu desgust cel întreat.

Și complectându-și ideea ica ce are despre „bucul de nimica”, adaugă:

— E în stare să facă ori ce tipul ăsta!

Bismark nu putea să sufere pe femeile care amestecă în politică. Fiind la contele Șvaloff, la o serată, damele începură să vorbească politică cu cancelarul de fier. Aceasta nu le cruță, ci le urzică cu cele mai mîscătoare ironii.

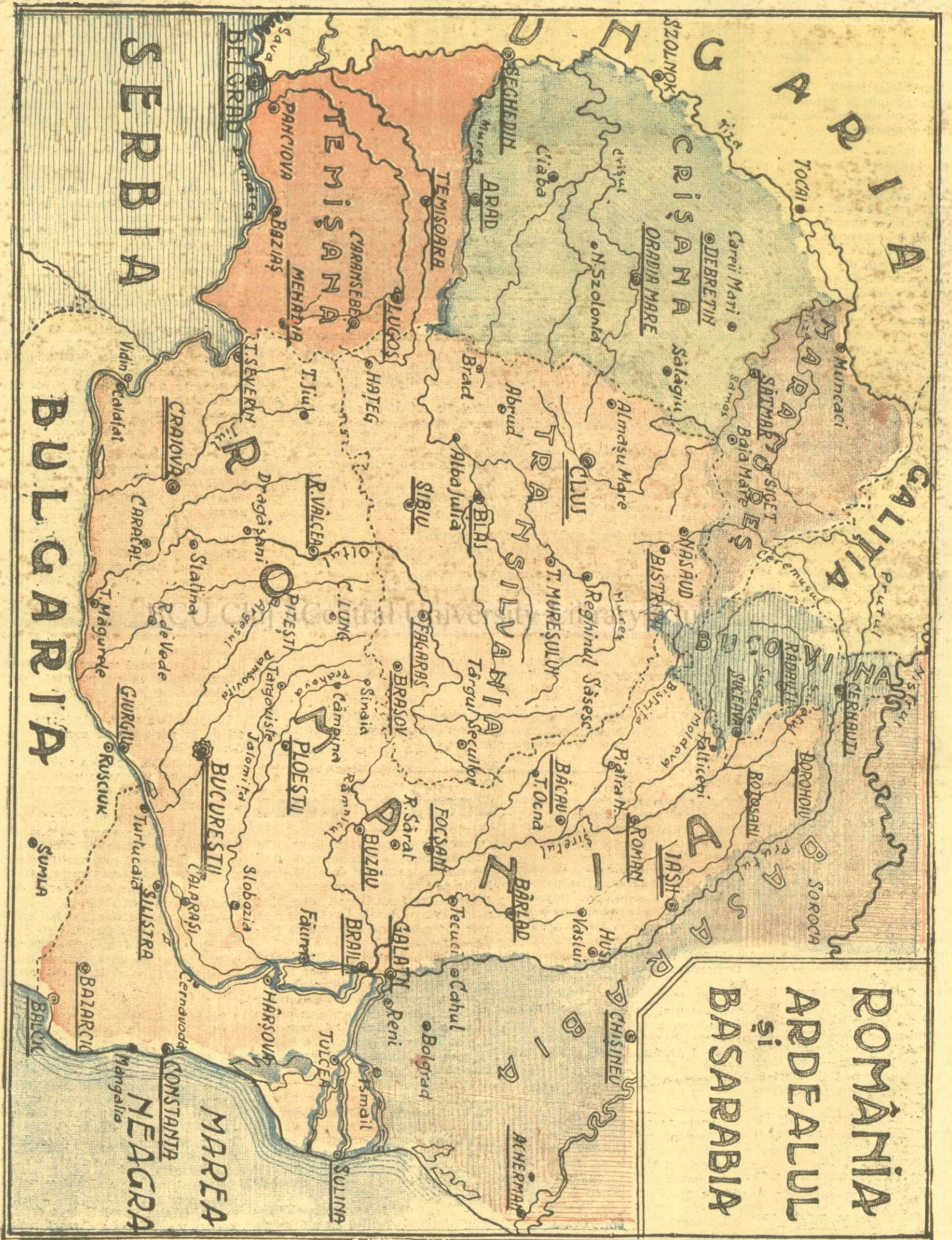
Plecând, de acolo, în curte îi eși înainte un zăvoi lătrând. Atunci contesa Șvaloff, scotând capul pe ferăstră, îi zise speriată:

— Aoleu, principe, te rog să nu-ai muști cănele!

R O M A N I A

R O M A N I A

